

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

בין אפריקה ותפוצותיה: הקשרים מוסיקאליים וחברתיים - 23939

תאריך עדכון אחרון 06-09-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מוסיקולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): נילי בלקינד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nili.belkind@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי שלישי 16:30 - 17:30 או בתיאום.

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

אפריקה ותפוצותיה הנחילו לעולם המוזיקה הפופולארית מלוא ז'אנרים בועטים, מרקידים, מביעי כאב קיומי, ולעיתים קרובות טעונים חברתית, פוליטית וגזעית. הקורס הזה בוחן את המורשת המוזיקאלית של הקולוניאליזם באפריקה מחד ושל סחר העבדים הטרנס אטלנטי והתפוצות (דיאספורות) האפריקאיות שנוצרו בעקבותיו ב-"עולם החדש" מאידך. מטרת הקורס היא לא לערוך סקר נרחב של כל המורשות המוסיקאליות הרלוונטיות, אלא להתעמק בכמה מקרי בוחן שמדגימים מה ואיך אפשר ללמוד על ההקשרים בין עשייה מוסיקאלית וקולוניאליזם (ופוסט-קולוניאליזם); לאומיות וקוסמופוליטיות באפריקה; מורשת סחר העבדים הטרנס-אטלנטית; התהוויות אפרו-דיאספורית בעולם החדש, והדיאלוגים המוסיקאליים, אידיאולוגים, חברתיים ותרבותיים שמתקיימים בין אפריקה ותפוצותיה ובהקשרים בין-דיאספוריים. הקורס משלב קריאה בחומרים שעוסקים בהווה ובהמשגה של נושאים כגון פוסט קולוניאליזם, קוסמופוליטיות, האטלנטי השחור, דיאספורה, פן-אפריקניזם, *noirisme* ו-*creolité* עם אתנוגרפיות מוסיקאליות והקשבה לסוגות ויצירות רלוונטיות.

מטרות הקורס:

1. ללמוד להקשיב איך ולמה "אפריקה" מובנית, מיוצרת ומהדהדת מוסיקאלית ביבשת ובתפוצותיה.
2. להכיר סוגות, אמנים ומופעים רלוונטיים.
3. להכיר ולהבין מושגים רלוונטיים שלקוחים מתיאוריה חברתית (כמו דיאספורה, האטלנטי השחור) או משיחים חברתיים רווחים (*negritude, creolité*)
4. ללמוד איך לנתח מקרי בוחן ספציפיים מאפריקה ותפוצותיה—למשל שיר, רפרטואר של אמן, כלי נגינה, סוגה—כתוצר של הקשרים היסטוריים, חברתיים, פוליטיים וגזעיים.
5. להכיר כתיבה אתנוגרפית שעוסקת בתחומים אלה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לזהות ולתאר במונחים נכונים סוגות מוסיקאליות אפריקאיות ואפרו-דיאספוריות שילמדו בקורס.
2. לתאר את הקשר בין פוסט-קולוניאליזם באפריקה ועשייה מוסיקאלית.
3. לתאר את הזיקות הרעיוניות והתרבותיות שנוצרו בהקשרים אפרו-דיאספוריים וההקשרים המוסיקאליים שלהם.
4. להבין מושגים תיאורטיים רלוונטיים ולהחיל אותם על דוגמאות מוסיקאליות ספציפיות.

דרישות נוכחות (%) :

100%. אם עליך להחמיץ כיתה בשל מקרה חירום נא להיות בקשר עם המרצה.

שיטת ההוראה בקורס: - שילוב אינטרדיסציפלינרי של מקורות עיוניים, אתנוגרפיים, ופרפורמטיביים

- תגובות שבועיות כתובות (קצרות) של התלמידים לשיעורי הבית, כולל קריאה והאזנה

- כל תלמיד יהיה אחראי להצגת נושא שיעור, התייחסות לתגובות הסטודנטים לשיעורי הבית, וניהול דיון כיתתי (בתמיכת המרצה) לפחות פעם אחת במשך הסמסטר

- פידבק מרצה להצעת מחקר קצרה ולעבודת מחקר אישית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- מוסיקה ככלי קולוניאלי באפריקה
- בין קולוניאליזם ופוסט-קולוניאליזם: מוסיקה, לאומיות, וקוסמופוליטיות בזימבבואה
- מוסיקה, קולוניאליזם ואפרטהייד בדרום אפריקה
- הבנייה והמשגה של "אפריקה" בסטודיו דרום אפריקאי
- ה"אטלנטי השחור", "מעבר הביניים", והשלכות מוסיקאליות
- הקאריביים כאי שמשכתב את עצמו, הקאריבים כדיאספורה אפריקאית
- (מוסיקה ו-) טרנסקולטורציה קובאנית: לפני ואחרי המהפכה הקומוניסטית
- מוסיקה ותנועת ה"negritude" - בהאיטי, הרפובליקה השחורה הראשונה
- מוסיקה והיברידיות - "creolité" - zouk, ז'אנר פופולארי ממרטיניק כמקרה בוחן
- פאן אפריקאיות (אידיאולוגיה, אסתטיקה) וג'אז אפרו-אמריקאי
- מהדיאספורה חזרה לאפריקה: דיאלוגים מוסיקאליים בין קובה וסנגמביה (סנגל, מאליו) וגם וקונגו (אם ישאר זמן)

חומר חובה לקריאה:

שימו לב: הרשימה אינה סופית וייתכן שיתחלפו כותרים בין חומר החובה וחומר לקריאה נוספת.

Veal, Michael. (N.D) "Musical Exchange Across the Black Atlantic." In: Timeline of African American Music Website. NY: Carnegie Hall.
<https://timeline.carnegiehall.org/stories/musical-exchange-across-the-black-atlantic>.

Agawu, Kofi. (2016) "Tonality as a Colonizing Force in Africa." In Audible Empire: Music, Global Politics, Critique, edited by Ronald Radano and Tejumola Olaniyan. Durham, NC: Duke University Press. Pp. 334-351

Agawu, Kofi. 1995. "The invention of African Rhythm." Journal of the American Musicological Society 48 #3. Pp. 380-395.

Turino, Thomas (2000). Nationalists, Cosmopolitans and Popular Music in Zimbabwe. Chicago: Chicago University Press. selections

Coplan, David B. (2008). "Popular Music in South Africa" In The Garland Handbook of African Music, Ruth Stone, ed. Pp. 406-428.

Muller, Carol. (2004). "Chapter One." In South African Music: A Century of Traditions in Transformation, Santa Barbara, CA: California.

Meintjes Louise. (2003). Sound of Africa! Making Music Zulu in a South Africa

Studio. Durham: Duke University Press. Selections.

Thompson, Katrina Dyonne. (2014). "Casting." In Ring South Wheel About: The Racial Politics of Music and Dance in North American Slavery. Illinois: University of Illinois Press. Selections.

Gilroy, Paul. (1993). The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness. Harvard University Press. Selections.

Fernando Ortiz (1941/ 1995), Cuban Counterpoint: Tobacco and Sugar. Durham and London: Duke University Press. Selections

Benítez Rojo, Antonio. (1996). The Repeating Island: The Caribbean and the Postmodern Perspective. Durham and London: Dule University Press. Selections.

Moore, Robin. (2006). Music and Revolution: Cultural Change in Socialist Cuba. Berkeley, CA. University of California Press. Selections.

Bachir, Diagne Souleymane. (2023). "Négritude." The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2023 Edition), Edward N. Zalta & Uri Nodelman (eds.). <https://plato.stanford.edu/archives/spr2023/entries/negritude/>>.

McAlister, Elizabeth. (2002). Rara! Vodou, Power and Performance in Haiti and its Diaspora. Berkeley: University of California Press. Selections

Dirksen, Rebecca. After the Dance the Drums are Heavy: Carnival, Politics, ad Musical Engagement in Haiti. New York: Oxford University Press.

Barnabé, Jean, Patrick Chamoiseau, Rafaël Confiant, Mohamed B. Taleb Khyar. "In Praise of Creoleness." Callaloo 13 (4): 886-909

Guilbault, Jacqueline. "Creolité and the New Cultural Politics of Difference in Popular Music of the French West Indies." Black Music Research Journal 14(2): 161-178

Monson, Ingrid. (2000). The African Diaspora: A Musical Perspective. London and New York: Routledge. Selections: "Art Blakey's African Diaspora"

Shain, Richard M. (2018). Roots in Reverse: Senegalese Afro-Cuban Music and Tropical Cosmopolitanism. Middletown, CT: Wesleyan University Press. Selections.

Whitmore, Alesya. (2020). World Music and the Black Atlantic: Producing and Consuming Afro-Cuban Musics on World Music Stages. New York: Oxford University Press. Selections.

Agawu, Kofi. (2003). "Chapter 1 – Colonialism's Impact." In *Representing African Music: Post-colonial Notes, Queries, Positions*. London and New York: Routledge. Pp. 1-22

Matory, Lorand J. (1999). "Afro-Atlantic Culture: On the Live Dialogue Between Africa and the Americas." In *Africana: The Encyclopedia of the African and African American Experience*. Appiah, Kwame Anthony and Henry Louis Gates, eds. London: Basic Civitas Books. PP. 36-44

Madrid, Alejandro and Robin D. Moore. (2013). *Danzón: Circum-Caribbean Dialogues in Music and Dance*. Oxford: Oxford University Press. Selections

Ongiri, Amy Abugo. (2009). *Spectacular Blackness: The Cultural Politics of the Black Power Movement and the Search for a Black Aesthetic*. Charlottesville, VA: University of Virginia Press. Selections.

Munro, Martin and Celia Britton, eds. (2012). *American Creoles: The Francophone Caribbean and the American South*. Liverpool, UK: Liverpool University Press. Selections [check out music section!!!]

Feld, Steven. (2012). *Jazz Cosmopolitanism in Accra: Five Musical Years in Ghana*. Durham: Duke University Press. Selections.

Fernandes, Sujatha. (2003). "Fear of a Black Nation: Local Rappers, Transnational Crossings, and State Power in Contemporary Cuba." *Anthropological Quarterly* 76(4):575-608.

Hall, Stuart. (1990/2021) "Cultural Identity and Diaspora." In *Selected Writings on Race and Difference*. Paul Gilroy and Ruth Wilson, eds. Durham: Duke University Press.

Henriques, Julian. (2011). *Sonic Bodies: Reggae Sound Systems, Performance Techniques, and Ways of Knowing*. London and New York: Continuum. Selections

Putnam, Lara. (2013). "The Weekly Regge: Cosmopolitan Music and Race-Conscious Moves in a "World a Jazz"." In *Radical Moves: Caribbean Migrants and the Politics of Race in the Jazz Age*. University of North Carolina Press. Pp. 152-195

Moore, Robin. (2002). "Salsa and Socialism: Dance Music in Cuba, 1959-99." In *Situating Salsa: Global Markets and Local Meanings in Latin American Popular Music*. Lise Waxer, ed. NY and London: Routledge. Chapter 3: Pp. 51-74

-
- Weston, Andy. (2010). *African Rhythms: The Autobiography of Randy Weston*. Composed by Randy Weston, Arranged by Willard Jenkins. Durham: Duke University Press. Selections
- Niaah, Sonjah Stanley. (2010). *Dancehall: From Slave Ship to Ghetto*. Ottawa: University of Ottawa Press. Selections
- Hall, Stuart. (2015). "Creolité and the Process of Creolization." In *Creolizing Europe: Legacies and Transformations*. Encarnacion Gutiérrez Rodríguez & Shirley Anne Tate, eds. Pp. 12-25.
- Jaji, Tsitsi. (2014). *Africa in Stereo: Modernism, Music, and Pan-African Solidarity*. Oxford: Oxford University Press. Selections.
- John Storm Roberts. 1998. *Black Music of Two Worlds: African, Caribbean, Latin and African-American Traditions*. Schirmer 2nd edition.
- Reebee Garofalo. 2002. *Crossing Over – From Black Rhythm and Blues to White Rock 'n' Roll The Political Economy of Black Music*. NY: Akashit Books
- Ballantine Christopher. 2012. *Marabi Nights: Jazz, 'Race' and Society in Early Apartheid South Africa*. University of KwaZulu Natal Press.
- Klein, Debra. 2007. *Yoruba Bata Goes Global: Artists, Culture Brokers, and Fans*. Chicago: University of Chicago Press.
- Olatunji, B. 2005. *The Beat of My Drum: an Autobiography*. Philadelphia: Temple UP.
- Nutall, Sarah. (2007.) *Beautiful/Ugly: African and Diaspora Aesthetics*. Durham: Duke UP.
- Sublette, Ned. (2004). *Cuba and its Music, From the first Drums to the Mambo*. Chicago: Chicago Review Press.
- Robert Moore & Walter Aaron Clark. (2012.) *Musics of Latin America*. Norton and Co.
- Deborah Pacini Hernandez. (2010). *Oye Como Va! Hybridity and Identity in Latino Popular Music*. Philadelphia, PN: Temple University Press.
- Perna, Vincenzo. (2005). *Timba: The Sound of the Cuban Crisis*. London and New York: Routledge.
- Glasser, Ruth. (1997). *My Music is My Flag: Puerto Rican Musicians and Their New York Communities, 1917-1940*. University of California Press.

Flores, Juan. (2000). *From Bomba to Hip Hop: Puerto Rican Culture and Latino Identity*. NY: Columbia University Press.

Washburne, Christopher (2008). *Sounding Salsa: Performing Latin Music in New York*. Philadelphia: Temple University Press.

Guilbault, Jocelyne. (1993). *Zouk: World Music in the West Indies*. University of Chicago Press.

Lipsitz, George. (1994). *Dangerous Crossroads: Popular Music, Postmodernism, and the Poetics of Place*. London and New York: Verso.

Averill, Gage. (1997). *A Day for the Hunter, A Day for the Prey: Popular Music and Power in Haiti*. Chicago: Chicago University Press.

Largey, Michael. *Vodou Nation: Haitian Art Music and Cultural Nationalism*. Chicago: University of Chicago Press.

On Pan-Africanism:
-<https://www.studysmarter.co.uk/explanations/politics/political-ideology/pan-africanism/>

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 25 %
נוכחות / השתתפות בסיור 25 %

מידע נוסף / הערות:

נוכחות כוללת הכנה לשיעור נתגובות קצרות בכתב לשיעורי הבית, הצגת נושא וניהול דיון של שיעור אחד במשך הסמסטר, והשתתפות פעילה.